

רשומות

הצעות חוק

3 בינואר 1962

493

כ"ז בטבת תשכ"ב

עמוד

88

חוק פיצויי פטורים, תשכ"ב—1962

חוק פיצויי פטורים, תשכ"ב—1962

1. חוק פיצויי פטורים, תשכ"ב—1962, יבוא לתוקף ביום כ"ז בטבת תשכ"ב (17 בינואר 1962).

2. מטרת חוק זה היא להקנות זכות פיצויים לפטורים, על ידי הפיקוח על יבואם, של פטורים, שהיו פטורים מיישום חוק פיצויי פטורים, תשכ"ב—1962, לפי סעיף 1(א) לחוק זה, וכן של פטורים, שהיו פטורים מיישום חוק פיצויי פטורים, תשכ"ב—1962, לפי סעיף 1(ב) לחוק זה.

3. החוק יבוא לתוקף ביום כ"ז בטבת תשכ"ב (17 בינואר 1962).

4. מטרת חוק זה היא להקנות זכות פיצויים לפטורים, על ידי הפיקוח על יבואם, של פטורים, שהיו פטורים מיישום חוק פיצויי פטורים, תשכ"ב—1962, לפי סעיף 1(א) לחוק זה, וכן של פטורים, שהיו פטורים מיישום חוק פיצויי פטורים, תשכ"ב—1962, לפי סעיף 1(ב) לחוק זה.

5. החוק יבוא לתוקף ביום כ"ז בטבת תשכ"ב (17 בינואר 1962).

6. מטרת חוק זה היא להקנות זכות פיצויים לפטורים, על ידי הפיקוח על יבואם, של פטורים, שהיו פטורים מיישום חוק פיצויי פטורים, תשכ"ב—1962, לפי סעיף 1(א) לחוק זה, וכן של פטורים, שהיו פטורים מיישום חוק פיצויי פטורים, תשכ"ב—1962, לפי סעיף 1(ב) לחוק זה.

7. החוק יבוא לתוקף ביום כ"ז בטבת תשכ"ב (17 בינואר 1962).

8. מטרת חוק זה היא להקנות זכות פיצויים לפטורים, על ידי הפיקוח על יבואם, של פטורים, שהיו פטורים מיישום חוק פיצויי פטורים, תשכ"ב—1962, לפי סעיף 1(א) לחוק זה, וכן של פטורים, שהיו פטורים מיישום חוק פיצויי פטורים, תשכ"ב—1962, לפי סעיף 1(ב) לחוק זה.

9. החוק יבוא לתוקף ביום כ"ז בטבת תשכ"ב (17 בינואר 1962).

10. מטרת חוק זה היא להקנות זכות פיצויים לפטורים, על ידי הפיקוח על יבואם, של פטורים, שהיו פטורים מיישום חוק פיצויי פטורים, תשכ"ב—1962, לפי סעיף 1(א) לחוק זה, וכן של פטורים, שהיו פטורים מיישום חוק פיצויי פטורים, תשכ"ב—1962, לפי סעיף 1(ב) לחוק זה.

ליווהו, תשכ"ב, י"ג בכסלו, י"ג בטבת תשכ"ב

חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ב-1962

1. מי שעבד ברציפות למעלה משנה אחת אצל מעביד אחד או במקום עבודה אחד ופוטר, זכאי לקבל ממעבידו שפיטרו פיצויי פיטורים.	הזכות לפיצויי פיטורים
2. פיטורים סמוך לסוף שנת עבודה ראשונה, רואים – אם לא הוכח היפוכו של דבר – כאילו נעשו מתוך כוונה להתחמק מחובת תשלום פיצויי פיטורים, ואין פיטורים כאלה פוגעים בזכות הפיצויים.	פיטורים שאינם פוגעים בזכויות
3. התפטר עובד לרגל מצב בריאותו, או מצב בריאותו של בן־משפחתו הסמוך על שולחנו, ובית דין לביטוח לאומי קבע על סמך בקשה שהוגשה לפני ההתפטרות או סמוך לאחריה, כי לאור הממצאים הרפואיים, תנאי העבודה וכל יתר הנסיבות היתה סיבה מספקת להתפטרות – יראו, לענין הפיצויים, את ההתפטרות כפיטורים.	התפטרות לרגל מצב בריאות לקרי
4. (א) נפטר עובד, ישלם המעביד לשאייריו פיצויים כאילו פיטר אותו ואין רואים אותם כחלק מהעזבונו. ”שאיירים” לענין זה – בן־זוג וילד שהם בגדר תלויים כמבוטח לענין גימלאות לפי חלק ב' לחוק הביטוח הלאומי, תשי"ד-1953, ובאין בן־זוג או ילדים כאמור – ילדים והורים שעיקר פרנסתם על הנפטר, וכן אחים ואחיות שגרו בביתו של הנפטר לפחות שנים עשר חודש לפני פטירתו וכל פרנסתם היתה על הנפטר. (ב) היו הפיצויים משתלמים שלא לתלויים כאמור, יופקדו בבית הדין לביטוח לאומי; הפיצויים יינתנו לאותם התוכעים מבין שאירים כאמור כפי שיקבע בית המשפט ולפי החלוקה שיקבע, בהתחשב במצבם הכלכלי ובמידת תלותם בעובד שנפטר.	עובד שנפטר
5. התפטרה עובדת, תוך ששה חדשים מיום שילדה, על מנת לטפל בנוולד – יראו לענין חוק זה את התפטרותה כפיטורים.	התפטרות אם
6. התפטר עובד עקב העתקת מקום מגוריו לרגל נישואיו ליישוב בו היה גר בן־זוגו, והמרחק בין שני היישובים הוא חמישים ק"מ לפחות, יראו לענין חוק זה את ההתפטרות כפיטורים.	התפטרות לרגל העתקת מקום מגורים
7. היה עובד מועבד על פי חוזה לתקופה קצובה והגיעה התקופה לקצה, רואים אותו, לענין חוק זה, כמי שפוטר על ידי המעביד, זולת אם הציע לו המעביד לחדש את החוזה; סירב העובד לחדש את החוזה – רואים אותו, לענין חוק זה, כמי שהתפטר.	אי חידוש חוזה עבודה
8. בית הדין לביטוח לאומי רשאי, על פי בקשת עובד שהתפטר, להורות, כי מחמת הרעה מוחשית בתנאי העבודה, או מחמת נסיבות אחרות שביחסי העבודה שבהן אין לדרוש מעובד כי ימשיך בעבודתו, יש לראות את ההתפטרות לענין חוק זה, כפיטורים על ידי המעביד.	התפטרות אחרת שדינה כפיטורים
9. לענין קביעת הזכות לפיצויים לא תובא במנין תקופת עבודה כחניך לפי חוק החניכות, תשי"ג-1953.	פיצויים ותקופת חניכות

1 ס"ח 137, תשי"ד, עמ' 6.
2 ס"ח 128, תשי"ג עמ' 108.

10. לענין סעיף 1 רואים רציפות בעבודה אפילו חלה בה הפסקה מתמת —

- (1) שירות מילואים ושירות על פי צו שר הבטחון לפי סעיף 26 לחוק שירות בטחון, תשי"ט—1959 [נוסח משולב];
- (2) יום המנוחה השבועית או חג שאין עובדים בהם, אם על פי חוק ואם על פי נוהג או הסכם, וכן אחד במאי;
- (3) חופשה שנתית;
- (4) חופשה או פגרה שניתנו לעובד על פי חוק או בהסכמת המעביד, בין בשכר ובין שלא בשכר;
- (5) שביחה או השבתה;
- (6) תאונה או מחלה;
- (7) ימי אבל כמשפחה שמשעמי דת או נוהג לא עבד בהם;
- (8) הפסקה ארעית ללא ניתוק יחסי עובד ומעביד.

11. שיעורם של פיצויי הפיטורים הוא: בעובד במשכורת — שכר חודש אחד לכל שנת עבודה אצל אותו מעביד, או באותו מקום עבודה, ובעובד בשכר — שכר שבועיים לכל שנת עבודה כאמור; חלק של שנה שלאחר שנת עבודה מזכה בפיצויים יחסיים. לענין זה, "עובד במשכורת" — עובד שעיקר גמול עבודתו, משתלם על בסיס של חודש או של תקופת ארוכה יותר; "עובד בשכר" — עובד שאינו עובד במשכורת.

12. שר העבודה, באישור ועדת העבודה של הכנסת, יקבע בתקנות, דרך כלל או לסוגים, את הרכיבים של שכר העבודה הכולל שיובאו בחשבון שכר העבודה לענין פיצויי פיטורים, את שיטות הישוב השכר שישמש בסיס לחישוב פיצויי הפיטורים ואת ההפסקות שחלו בעבודה בנסיבות האמורות בפסקאות (4), (5), (6) או (8) לסעיף 10, שלא יבאו במנין לקביעת סכום הפיצויים; בהתקנת תקנות אלה יתחשב שר העבודה בהוראות לענין זה שבהסכם הקיבוצי החל על המספר הגדול ביותר של עובדים שהתקנות נוגעות להם.

13. תשלום לקופת הגמולים, לקרן פנסיה או לקרן כיוצא באלה, לא יבוא במקום פיצויי פיטורים, אלא אם נקבע כך בהסכם הקיבוצי החל על המעביד וכמידה שנקבע.

14. היה העובד זכאי על פי חיקוק לגימלה ממעבידו עקב פרישה מעבודה, תבוא הגימלה במקום הזכות לפיצויי פיטורים.

15. לא יהיה עובד זכאי לפיצויים או שיהיה זכאי לפיצויים חלקיים בלבד, הכל לפי הענין, אם פוטר עובד בנסיבות, שעל פי הסכם קיבוצי החל על המעביד והעובד — ובאין הסכם כזה, על פי ההסכם הקיבוצי החל על המספר הגדול ביותר של עובדים באותו ענף — אינן מזכות בפיצויי פיטורים או שמזכות בפיצויים חלקיים בלבד.

16. בענף עבודה שאין בו הסכם קיבוצי, רשאי בית הדין לביטול לאומי לקבוע, שפיטוריו של עובד היו בנסיבות המצדיקות פיטורים ללא פיצויים או בפיצויים חלקיים שיקבע; כדוגו בענין זה יונחה בית הדין על פי הכללים שבהסכם הקיבוצי החל על המספר הגדול ביותר של עובדים.

17. אישורו של שר העבודה, או של מי שהוסמך לכך על ידיו, כי הסכם קיבוצי פלוני חל על מעביד ועובד, או על המספר הגדול ביותר של עובדים בענף או על המספר הגדול ביותר של עובדים, הכל לפי הענין, יהיה ראיה מכרעת לענין הסעיפים 15 ו-16.	אישור היקף הסכם קיבוצי
18. פוטר עובד עקב צמצום בהיקף העבודה במפעל והובטחה לו זכות עדיפות לחזור לעבודה במפעל תוך זמן קצוב, יחולו בכל הנוגע לפיצויי פיטורים ההוראות שבהסכם הקיבוצי החל על העובד והמעביד – ובאין הסכם קיבוצי לאותו ענין, ההוראות שבהסכם מיוחד בין הרשאים להיות צד להסכם קיבוצי – ובלבד שלא יהיה בהסכמים כאמור ויתור קבע על פיצויי פיטורים.	זכות עדיפות לחזור לעבודה ופיצויי פיטורים
19. מותר שהסכם קיבוצי יקבע את הדרכים והשיטות לתשלום פיצויי פיטורים, לרבות הפקדתם לזכות העובד, כדי להבטיח הצטברותם לזכותו ומשנקבע כך ישולמו הפיצויים בהתאם להסכם.	הבטחה צבירת הפיצויים בהסכם קיבוצי
20. לענין גביית חובות, אשר לפי פקודת פשיטת הרגל, 1936 ⁴ , או לפי פקודת החברות ⁵ , סילוקם קודם לכל יתר החובות – רואים פיצויי פיטורים כדי הסכום המגיע בעד שלוש השנים האחרונות כשכר עבודה; כן יהיו פיצויים כאמור חוב מהחובות שסילוקם קודם לחובות אחרים בפירוק אגודה שיתופית.	זכות בכורה
21. הסכם בין מעביד לבין עובד במשכורת, כמשמעותו בסעיף 11, בדבר שכר עבודה הכולל פיצויי פיטורים, יבוא לענין פיצויים במקום הוראות חוק זה, ובלבד שאין הסכם קיבוצי החל על המעביד ועל העובד מחייב תשלום פיצויי פיטורים, וההסכם בדבר השכר הכולל הוא בכתב, ונאמר בו במפורש כי הפיצויים כלולים בשכר.	שכר כולל
22. פשרה לענין פיצויי פיטורים והודאת סילוק לא יהא להם תוקף, אלא אם נערכו בכתב ונאמר בהם במפורש שהם לגבי פיצויי הפיטורים.	פשרה והודאת סילוק
23. החלטה של בית דין מקומי לביטוח לאומי בכל ענין לפי חוק זה ניתן לערעור לפני בית הדין לערעורים, שהוקם על פי סעיף 98 לחוק הביטוח הלאומי, תשי"ד–1953.	ערעור
24. סעיפים 106 ו-108 לחוק הביטוח הלאומי, תשי"ד–1953, יחולו בכל ענין לפי חוק זה הגדון בבית דין לביטוח לאומי.	סדרי דין
25. שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר שכר חברי בית הדין ובדבר אגרות בית דין.	שכר ואגרות
26. שר העבודה ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.	ביצוע ותקנות
27. לא יתקין שר העבודה תקנות אלא לאחר התייעצות עם ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדים במדינה ועם ארגונים ארציים יציגים של מעבידים שלדעת השר הם גוגעים בדבר.	חובת התייעצות
28. לענין חוק זה דין המדינה בתור מעביד כדין כל מעביד אחר.	המדינה כמעביד

4 ע"ר 1936, תוס' 1 מס' 566, עמ' 21.
5 חוקי אי"י, כרך א, פרק כ"ב, עמ' 155.

29. חוק זה אינו בא למעט מכל זכות הנחוגה לעובד לפי חוק, הסכם קיבוצי או חוזה עבודה, ולא יתפרש כממצה זכויותיו של עובד בכל משא ומתן לקביעת זכויות בקשר לפרישה מעבודה.

ד ב ר י ה ס כ ר

החוק המוצע בא להסדיר בדרך חקיקה זכות במערכת משפט העבודה שהיתה עד עתה מוסדרת על ידי נוהג שבתי המשפט הכירו בו ופסקו לפיו – הזכות לפיצויי פיטורים.

ההלכה היסודית שבחוק המוצע היא שמעביד המפטר עובד לאחר שעבד אצלו או באותו מקום העבודה למעלה משנה, חייב בפיצויי פיטורים (סעיף 1).

החוק המוצע מעניק זכות לפיצויים גם כשיחסי העבודה באו לידי גמר לא עקב פיטורים אלא עקב התפטרות בנסיבות המפורטות בחוק (סעיפים 3, 5, 6, 7 ו-8). כן ישולמו פיצויי פיטורים כשיחסי העבודה באו לידי גמר עקב מותו של העובד (סעיף 4).

בקביעת שיעור הפיצויים הולך החוק המוצע בעקבות הנוהג הקיים וההוראות לענין זה שבהסכמים קיבוציים, היינו שכר חודש לכל שנת עבודה לעובד במשכורת, ושכר שבר עיים לכל שנת עבודה לעובד בשכר (סעיף 10).

לאחר שהחוק המוצע קובע שתי זכויות היסוד – פיצויי פיטורים לאחר שנת עבודה אחת ושיעור פיצויים יחסי לפי הוותק בעבודה, משאיר הוא שדה פעולה רחב למשא ומתן קיבוצי בענין פיצויי פיטורים. לפי שיטה זו נתון ענין יחס הגומלין בין פיצויי פיטורים לקרנות פנסיה, תגמולים וכדומה למשא ומתן קיבוצי ולהסכם קיבוצי (סעיף 12). אף קביעת הנסיבות שבהן אין פיטורים מחייבים פיצויים נתונה ביסודה להסדר בהסכם קיבוצי (סעיפים 15 ו-16).

מהוראת היסוד שבחוק המוצע נובע שפיצויי הפיטורים יש לשלם לידי העובד עם הפיטורים. עם זאת אין החוק מתעלם מהצורך בהסדר המבטיח שפיצויי הפיטורים יהיו מיועדים גם להכסתת עתידו של העובד ושיצטברו לזכותו על אף חילופי מקומות עבודתו או על אף פיטורים עקב צמצום בהיקף העבודה כשמובטחת זכות חזרה לעבודה באותו מפעל. הסדרת ענינים אלה מניח החוק המוצע לדרך הרגילה בישראל בקביעת תנאי עבודה – להסכמים קיבוציים (סעיפים 18 ו-19).

לחלק מפיצויי הפיטורים – פיצויי שלוש שנים – מעניק החוק המוצע מעמד שווה לשכר עבודה כחוב מועדף בפשיטת רגל ופירוק חברות ואגודות שיתופיות. הוא השיעור המקובל בארצות אחרות כסכום המיועד להקל על העובד את תקופת המעבר בין הפסד מקום עבודה אחד להיקלטות במקום עבודה אחר (סעיף 20).

